

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ НАФТО-ГАЗОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Буде розглянуто

Основні проблеми газової галузі

Основні проблеми нафтової галузі

Основні проблеми ринку нафтопродуктів

Висновки

Рекомендації:

- *Кабінету Міністрів України*

- *Міністерству енергетики та вугільної промисловості України*

- *Міністерству екології та природних ресурсів України*

Основні проблеми газової галузі

Підприємства НАК «Нафтогаз України» в цілому скоротили видобуток на 0,8 %.

Несприятлива фіскальна політика.

За рахунок власного видобутку задоволено дві третини потреб українських споживачів.

Основними проблемами в сфері транспортування й розподілу природного газу залишаються:

- відсутність стимулів до інвестування у газорозподільні мережі;
- зростання ймовірності аварій через зношеність інфраструктури;
- високі втрати в мережах за їх низької прозорості;
- наявність розривів ліквідності в операторів мереж через невідповідність графіків доходів і витрат;
- існування суттєвого надлишку потужностей.

Основні проблеми нафтової галузі

Основними проблемами державної політики у сфері перероблення нафтової сировини є:

- несприятлива фіскальна політика;
- відсутність контролю над виконанням інвестиційних зобов'язань власників нафтопереробних підприємств;
- низька конкурентоспроможність вітчизняних підприємств;
- застаріла матеріально-технічна база;
- відсутність у власників нафтопереробних підприємств стимулів до масштабної реконструкції;
- відсутність нафтопереробних підприємств у державній власності.

Основні проблеми нафтової галузі (продовження)

- виснаження запасів більшості родовищ;
- погіршення структури запасів;
- низька надійність сировинної бази;
- списання запасів, наявність яких не було підтверджено під час промислового розроблення;
- недостатні обсяги інвестування;
- скорочення пошуково-розвідувальних робіт;
- зменшення обсягів і зниження ефективності експлуатаційного буріння;
- незатребуваність створених нафтогазовою наукою України технологій і технічних засобів;
- брак фахівців;
- відсутність мінімального рівня нафтових резервів;
- недостатня прозорість видобувної галузі.

Основні проблеми ринку нафтопродуктів

На ринку нафтопродуктів:

- досі відсутній орган ринкового нагляду й контролю;
- зруйнована державна система контролю якості та безпечності нафтопродуктів;
- ціни нафтопродуктів не завжди відповідають їхній якості;
- відчувається брак достовірної цінової і балансової інформації про ринок;
- поширюється нецивілізована конкуренція.

Оскільки нафтопродукти є інфраструктурними товарами, вартість яких багато в чому визначає ціни на всі інші товари й послуги в Україні, зазначені проблеми потребують невідкладного вирішення.

Висновки

1. У 2016 році Україні вдалося призупинити падіння національної економіки. Проте наявність низки зовнішніх і внутрішніх проблем призвела до стагнації більшості секторів нафтогазового комплексу країни.
2. Попри зрозумілі цілі, розроблені плани, наявність підтримки з боку партнерів і формування робочих груп, недостатньо ефективна робота, відсутність вимогливості, низька виконавська дисципліна, реорганізація низки відповідальних інституцій стримують вирішення наявних в галузі проблем.
3. У звітних документах центральних органів виконавчої влади, що формують і реалізують державну політику розвитку нафтогазового комплексу, простежується бажання відповідальних керівників видати продукти державної політики за її результати.

Щоб виправити ситуацію, дії центральних органів виконавчої влади, що формують і реалізують державну політику розвитку нафтогазового комплексу, мають бути краще скоординовані, узгоджені й зосереджені:

- на гарантуванні енергетичної безпеки України;
- створенні умов для сталого розвитку нафтогазового комплексу за умов важкопрогнозованих змін у різних сферах життя суспільства;
- усуненні негативних наслідків функціонування ринків видобутку нафти й газу, транспортування і зберігання вуглеводнів, перероблення та реалізації нафтопродуктів.

Рекомендації

1. Кабінету Міністрів України

1.1. У сфері нафтогазовидобутку:

- прискорити опрацювання заінтересованими центральними органами виконавчої влади та забезпечити супровід у Верховній Раді нової редакції **Кодексу про надра**;
- забезпечити супровід у Верховній Раді законопроекту **«Про розкриття інформації в видобувних галузях»**;
- прискорити опрацювання нових **Правил розробки родовищ нафти і газу**;
- запровадити **стимулююче оподаткування**.

1.2. У сфері транспортування вуглеводнів:

- забезпечити умови для залучення **кваліфікованих інвесторів** до управління активами газотранспортної системи та підземних сховищ газу;
- створити умови для мінімізації ризику випадкового переривання, скорочення або зупинки транзиту і **транспортування природного газу, нафти й нафтопродуктів**;
- сприяти постачанню природного газу, нафти й газового конденсату на **українські переробні підприємства**, зокрема морським шляхом.

1.3. На газовому ринку:

- завершити створення **незалежного оператора газотранспортної системи**;
- сформулювати технічні передумови для створення в Україні **майданчика з торгівлі природним газом**;
- забезпечити **монетизацію адресних дотацій** соціально вразливим верствам населення.

Рекомендації

1.4. На ринку моторного палива:

- визначити **орган державного нагляду** й контролю на ринку нафти й нафтопродуктів; створити систему моніторингу й контролювання якості та безпечності нафтопродуктів;
- посилити кримінальну **відповідальність** юридичних, посадових осіб і громадян за випуск і реалізацію нафтопродуктів, що не відповідають технічному регламенту.

Рекомендації

2. Міністерству енергетики та вугільної промисловості України

2.1. У сфері транспортування вуглеводнів:

– розробити **прогнозні сценарії завантаження ГТС України після 2019.**

2.2. На ринку моторного палива:

– розробити механізми стимулювання реалізації конкретних проектів **реконструкції та модернізації** існуючих нафто- і газопереробних потужностей;

– розробити механізми виконання зобов'язань зі збільшення до 11 % частки **енергії з відновлюваних джерел** у валовому кінцевому обсязі споживання енергії на транспорті у 2020 році, передусім шляхом формування ринку палива;

– розробити механізм **резервування нафтопродуктів** для здійснення товарних інтервенцій у випадку кризової ситуації;

– розробити механізм розрахунку й запровадження дисконтної регресивної **поправки на якість**, яку мають сплачувати виробники й продавці нафтопродуктів, якщо характеристики пропонованого ними палива не відповідатимуть нормам Євро-5 і 6;

– гармонізувати з європейськими й затвердити нові **Правила роздрібної торгівлі нафтопродуктами**, зокрема поширивши їх на операції зі скрапленням нафтовим і стисненим природним (компримованим) газом, сумішевим і біологічним паливом.

Рекомендації

3. Міністерству екології та природних ресурсів України

3.1. У сфері нафтогазовидобутку:

- актуалізувати **програму розвитку мінерально-сировинної бази** України;
- провести **інвентаризацію фонду діючих й законсервованих свердловин**;
- запровадити **стимулююче оподаткування**, зокрема диференціювати ставки рентної плати за користування надрами;
- удосконалити **порядок надання спеціальних дозволів** на користування надрами;
- спростити процедури **відведення земельних ділянок** під будівництво об'єктів нафтогазового комплексу, у тому числі в частині погодження місць розташування свердловин і виробничих споруд, а також вилучення земельних ділянок державної й комунальної власності, що перебувають у користуванні;
- запровадити спрощений **онлайн-доступ до державної геологічної інформації** в обсязі та цифровій якості, необхідних для виявлення комерційної зацікавленості приватних надрокористувачів.

Дякую за увагу!

Сапегін Сергій Віталійович
+380 (50) 331-7769
h2@ukr.net

psychea.com.ua